

Päätös

Nro 40/2014/1

Dnro ESAVI/34/04.08/2013

Annettu julkipanonjälkeen

27.2.2014

ASIA

Hakemus Heinolan Rajavuoren kierrätyslaitoksella prosessoitavan metalliromumurskaimen kevyen jätteen seulan ylitteen (ns. fluffin) jäteluokituksen muuttamiseksi tavanomaiseksi jätteeksi, jätenimikkeet 19 12 10 ja 19 12 12.

HAKEMUKSEN TEKIJÄ

Kuusakoski Oy
Hanskalliontie 3
01760 Vantaa

Asiamies
Asianajotoimisto Hammarström Puhakka Partners Oy
Bulevardi 1 A
00100 HELSINKI

LAITOS JA SEN SIJAINTI

Kuusakoski Oy:n Rajavuoren jätteenkäsittelykeskus sijaitsee Heinolan kaupungissa tiloilla 285-19-3-1 ja 285-19-9908-19. 111-401-4-93, 111-401-4-94, 111-401-21-23

ASIAN VIREILLETULO

Hakemus on tullut vireille Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 7.2.2013. Hakemusta on täydennetty 3.12.2013.

HAKEMISEN PERUSTE

Ympäristönsuojelulaki 58 §, jätelaki 7 §

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetus 5 § kohta 13 d) f) ja g), jätelaki 7 § 2 momentti

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Kuusakoski Oy:n Rajavuoren kaatopaikalla on Hämeen ympäristökeskuksen 11.4.2001 myöntämä ympäristölupa YLO/lup/8/01 (diaarinumerot 0398Y0197-114, 0399Y0040-114). Kaatopaikalla on vesienjohtamista koskeva Hämeen Ympäristökeskuksen 5.6.2002 antama osittain määräaikainen päätös YLO/lup/42/02. Kuusakoski Oy:n tietyissä toimipisteissä syntyvien jätteiden sijoittamisesta Rajavuoren kaatopaikalle on Hämeen ympäristökeskuksen 7.6.2007 antama päätös YSO/68/2007.

Voimassa olevasta ympäristöluvasta ovat Etelä-Suomen aluehallintovirastossa lisäksi vireillä lupamääräysten tarkistamis- ja muutoshakemus (ESA-VI/548/04.08/2010), muutoshakemus kaatopaikalle sijoitettavien yksilöityjen jätejakeiden TOC-raja-arvojen korottamisesta (ESAVI/593/04.08/2010) sekä hakemus jätteiden määrää ja uusia jakeita koskevasta muutoksesta (ESAVI/123/04.08/2011). Lisäksi Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 5.4.2013 Etelä-Suomen aluehallintovirastolle on palautettu uudelleen käsiteltäväksi kaatopaikan suotovesien käsittelyä koskeva tarkistamisasia, joka on tullut vireille vuonna 2004 hakemusasiana ympäristölupapäätösten YLO/lup/8/01 ja YLO/lup/42/02 lupamääräysten johdosta (ESA-VI/132/04.08/2013).

Kuusakoski Oy on 28.11.2008 toimittanut ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisen arviointiselostuksen (YVA-selostuksen) Rajavuoren kierrätyslaitoksen rakentamisesta Hämeen ympäristökeskukselle, joka yhteysviranomaisena on 16.3.2009 antanut siitä lausuntonsa JOT/4A/2009 (HAM-2008-R-2-531).

Kaatopaikka on kaavoitettu jätteenkäsittelyalueeksi.

HAKEMUKSEN KUVAUS

Kierrätystoiminnassa käytetyn metallimurskaimen toiminnassa syntyy murskeen mekaanisen prosessoinnin ylitteenä kierrätyskelvotonta rejekiä kevyen jakeen ("fluffi") muodossa. Murskaustoiminnassa esimerkiksi ajoneuvo murskataan kokonaisuutensa jälkeen, kun se on esikäsitelty ja vaaralliset komponentit on poistettu. Murskeen seassa on siten metallin lisäksi esimerkiksi muovia, tekstiiliä, puuta ja vaahtomuovia. Fluffi on näistä komponenteista muodostuva kevyt jae, joka erotetaan metallijätteestä ilmaerotuksella. Fluffia syntyy 47 000 tonnia Kuusakosken toiminnassa. Fluffi luokitellaan vaaralliseksi jätteeksi, koska se sisältää edelleen prosessoinnin jälkeen metalleja. Kuusakoski Oy katsoo, että oikein käsiteltynä fluffia ei ole syytä luokitella vaaralliseksi jätteeksi ja hakee prosessoidulle fluffille jäteluokituksen muutosta tavanomaiseksi jätteeksi.

Lupaa haetaan vain Rajavuoren käsittelylaitoksella muodostuvan murskaimen kevyen jätteen seulonnassa tai jatkokäsittelyssä muodostuvalle seulan ylitteen (prosessoidun fluffin) jäteluokituksen muutokselle. Jättekoodi on nyt joku seuraavista: 19 12 10, 19 12 11* tai 19 12 12. Seulaa alit-

teelle ei haeta jäteluokituksen muutosta, koska se sisältää paljon korkeampia metallipitoisuuksia ja sitä voidaan sijoittaa vaarallisen jätteen kaatopaikalle sen kokonaishiilipitoisuuden alittaessa sille asetetun raja-arvon.

Vaaraluokituksen takia fluffin käsittelymahdollisuudet ovat hyvin rajalliset. Vuosittain jätettä syntyy enemmän kuin mitä Suomen vaarallisen jätteen käsittelykapasiteetti pystyy hallinnoimaan. Fluffi on siten Suomessa ilmeinen ongelma, ja vallitseva tilanne on kestävä. Esimerkiksi kaatopaikoista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamista varten laaditussa taustamuistiossa fluffi on tunnistettu sellaiseksi jäte-eräksi, jonka osalta on löydettävä kestävämpi käsittelyratkaisu. Etenkin vuonna 2016 voimaan tulevan orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon myötä fluffin käsittelyn tai loppusijoituksen kehittäminen on välttämätöntä.

Kuusakosken toiminnassa syntynyt fluffi on vuoden 2009 loppuun asti loppusijoitettu Heinolan Rajavuoren vaarallisen jätteen kaatopaikalle. Vuodesta 2010 lähtien fluffin loppusijoitus ei ole enää ollut mahdollista jätejakeen orgaanisen hiilen korkean kokonaispitoisuuden (TOC) takia. Sen jälkeen fluffia on varastoitu Rajavuoren kaatopaikalla odottamaan tulevaa käsittelyä. Jätteelle ei ole tähän mennessä löydetty kestävää käyttöratkaisua sen vaaraluokituksen takia, joten Rajavuoren kaatopaikalla varastoitavaa fluffia kertyy jatkuvasti lisää. Nykyään fluffia toimitetaan 10 000 tonnia vuodessa Ekokem Oy:lle poltettavaksi. Vaarallisen jätteen luokituksen takia Ekokem Oy on ainoa mahdollinen käsittelylaitos, joka voi vastaanottaa fluffia, koska se on ainut toimija, joka voi polttamalla hävittää vaaralliseksi luokiteltuja jätteitä Suomessa. Ekokemin polttokapasiteetti on kuitenkin riittämätön fluffin käsittelyyn, ja jätettä joudutaan välivarastoimaan suuria määriä odottamaan jatkokäsittelyä.

Kuusakosken Rajavuoren kaatopaikalle tuodaan Vantaan, Heinolan ja Airakselan palvelupisteiden murskaimilla syntyvää fluffia. Rajavuoren jätteenkäsittelytoimintojen laajetessa sinne tullaan tulevaisuudessa tuomaan myös Lapuan palvelupisteen murskaimen fluffi, eli tulevaisuudessa on tarkoitus käsitellä kaikki Kuusakosken Suomessa sijaitsevista palvelupisteistä syntyvä fluffi Rajavuorella. Nykyään materiaali käsitellään Rajavuorella seulomalla. Kuusakoski on jättepolttoaineen valmistamisen mahdollistamiseksi kehittänyt ja kehittää edelleen menetelmiään fluffin metallipitoisten aineiden erottamiseksi ja haitallisten pitoisuuksien alentamiseksi. Hakemuksessa esitetään fluffia koskevan prosessi, jonka tuloksena syntyvän jäte-erän vaarallisen jätteen luokitus voidaan poistaa. Tässä jatkokäsittelyssä seulan ylitteessä olevat haitta-ainepitoisuudet ovat niin alhaiset, että jäte voidaan luokitella tavanomaiseksi jätteeksi, ja sitä voidaan jalostaa kierrätyspolttoaineeksi. Kuusakoski on jätejakeen vaarattomuuden osoittamiseksi teettänyt selvityksen, jossa on esimerkkinä käytetty Vantaan palvelupisteen murskaimen seulan ylitettä koskevat perusteelliset selvitykset

Kuusakoski harjoittaa Vantaan palvelupisteellä hyvin samanlaista metallijätteiden kierrätystoimintaa kuin Heinolan, Airakselan ja Lapuan palvelupisteillä. Murskaimissa prosessoidaan samantyyppisiä jätejakeita samanlai-

sisäprosessissa, joten murskainten toiminnassa syntyvä fluffi on myös hyvin samantyyppistä. Kuusakoski pitää niin ollen Vantaan murskaimelta peräisin olevaa fluffia tyypillisenä yleensä Kuusakosken metalliromun murskaustoiminnassa syntyvälle fluffille, ja siten myös tutkimustuloksia edustavina riippumatta siltä, miltä Kuusakosken palvelupisteeltä Rajavuorella prosessoitava fluffi on peräisin. Tutkimuksella on osoitettu, että kunnan hienoaines poistetaan tehokkaalla seulonnalla ja jatkokäsittelyllä, tuloksena syntyvässä seulan ylitteessä (jäljempänä "prosessoitu fluffi") ei ole sellaisia vaaraominaisuuksia, että se tulisi luokitella vaaralliseksi jätteeksi. Kuusakoski hakee tämän perusteella aluehallintovirastolta päätöstä siltä, että kyseinen jäte voidaan luokitella tavanomaiseksi jätteeksi, koska:

1. Selvitysten nojalla käy ilmi, ettei jätejakeesta aiheudu ympäristölle sellaista vaaraa, jonka takia Kuusakosken murskaimilla syntyvä seulan ylitte vaatisi vaarallisen jätteen luokitusta. Selvityksessä on esitetty perusteet, joiden mukaan kupari ja sinkki eivät esiinny jätteessä kuparikloridina, kuparisulfaattina tai sinkkikloridina, jolloin näiden metallien kokonaispitoisuuksien ei tule aiheuttaa jätteelle vaarallisen jätteenluokitusta;

2. Jäte-erä soveltuu erinomaisesti hyödynnettäväksi energianpoltossa jätelain mukaisen etusijajärjestyksen mukaisella tavalla. Jätteen luokituksen muuttaminen tavanomaiseksi jätteeksi on oleellista käsittelymahdollisuuksien vuoksi;

3. Jätejakeelle ei tällä hetkellä vallitsevissa olosuhteissa ole muuta vaihtoehtoa, kun loppusijoittamista kaatopaikalle ei voida enää toteuttaa ja hävityspolttokapasiteetti Ekokemillä on riittämätön. Hävityspolttolaitoksessa ei myöskään ole jätteen ominaisuudet huomioiden tarpeellista, minkä johdosta sen poltto varaa tarpeettomasti vaarallisen jätteen hävityspolton arvokasta ja niukkaa kapasiteettia.

ASIAN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla 25.2–27.3.2013 Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupa-vastuualueen ja Heinolan kaupungin ilmoitustauluilla. Hakemuksesta on pyydetty lausunto Hämeen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelta ja Heinolan kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta sekä Heinolan kaupunginhallitukselta. Hakemuksesta on ympäristönsuojelulain 38 §:n mukaisesti erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Uudenmaan ELY-keskuksessa olevan asian siirto hakemuksen käsittelyn yhteyteen

Lisäksi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on siirtänyt 25.6.2013 sinne tulleen vastaavan hakemusasian Etelä-Suomen aluehallintovirastolle käsiteltäväksi. Hakemuskirje on koskenut Kuusakosken Vantaan palvelupisteessä syntyvän ja Rajavuoren kaatopaikalle sijoitettavaksi toimitetun jätteen luokittelun muuttamista koskevaa asiaa, joka on tullut viireille 24.8.2012. Jäte on palvelupisteen murskaimen kevyen jätteen seulan ylitettä ja sen luokittelua on haettu muutettavaksi tavanomaiseksi jätteeksi.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt VTT:n ja Suomen ympäristökeskuksen lausunnot asiasta ennen asian siirtoa aluehallintovirastolle. Näistä lausunnoista on aluehallintovirasto pyytänyt erikseen lausuntoa hakijalta.

Lausunnot

Hämeen ELY-keskus toteaa lausunnossaan seuraavasti:

Fluffia on käsitelty koetoimintaluvilla Rajavuoren kaatopaikalla vuodesta 2010 lähtien. Tavoitteena on ollut mm. kevyen ei-magneettisen ja magneettisen jakeen (APA 19 10 03*) ja murskauslaitoksen ei-rautametallijakeen pyörrevirtaerottimen hylkyjakeen (19 10 03*) tuotteistaminen polttoaineeksi tai muuhun hyötykäyttöön. Etelä-Suomen aluehallintoviraston 15.2.2012 antaman koetoimintaluvan Nro 29/2012/1 perusteella Rajavuoren kaatopaikalla olisi voitu käsitellä vuonna 2012 yhteensä 62 000 tonnia Kuusakoski Oy:n murskauslaitoksilta, rakennusjätteen käsittelylaitoksilta ja Heinolan erottelulaitokselta syntyneitä jätteitä. Koetoimintaraportin mukaan Rajavuorella käsiteltiin vuonna 2012 vain murskauslaitoksen kevyttä jaetta yhteensä 22 500 t. Materiaali prosessoitiin tähtiseulalla. Ekokem Oy:lle polttoon toimitettiin noin 4000 t seulan ylitettä. Koetoimintaraportissa on todettu, että polttolaitoskapasiteetti tälle materiaalille on riittämätön ja jätettä joudutaan välivarastoimaan Rajavuoren loppusijoitusalueella suuria määriä.

Ekokem Oy:llä Riihimäellä on mahdollisuus polttaa fluffia polttolinjalla 1 ja jätevoimaloissa 1 ja 2. Jätevoimalan 2 ympäristöluvassa on määritelty autohajottamojen ja metallien talteenotossa syntyvien jätteiden, kuten fluffi sekä muovi- ja kumijätteet, polttoaineena käytettäväksi enimmäismääräksi 40 000-60 000 t/a. Polttolinjan 1 ja jätevoimalan 1 ympäristöluvissa ei ole erikseen mainittu enimmäismäärää juuri fluffin poltolle. Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Ekokem Oy:llä on olemassa olevaa ympäristölupien mukaista kapasiteettia polttaa fluffia. Toisaalta fluffin polttamista Ekokem Oy:llä voi rajoittaa se, että vaarallisen jätteen halogenoitujen orgaanisten aineiden pitoisuus ei saa olla enemmän kuin yksi prosentti kloorina ilmaistuna, kun jätteenpolttokattilan tulipesän lämpötila on 850 °C.

Hämeen ELY-keskus toteaa, että Etelä-Suomen aluehallintovirastossa on parasta aikaa käsittelyssä Kuusakoski Oy:n ympäristölupa prosessijätteen käsittelylaitoksen sijoittamiselle Rajavuoreen. Rajavuoren kaatopaikan ja kierrätyslaitoksen asemakaavoitus on vielä kesken Heinolan kaupungissa. Rajavuoren kierrätyslaitosta ei siis vielä ole olemassa. Kierrätyslaitoksella syntyvän jätteen luokitukselta päättäminen on tässä vaiheessa Hämeen ELY-keskuksen käsityksen mukaan lähtökohtaisesti ennen aikaista.

Hämeen ELY-keskus esittää, että kevyen jätteen seulan ylitteen luokitukselta päätettäessä huomioidaan seuraavat asiat:

Kuusakoski Oy on hakemuksessaan esittänyt, että kupari ja sinkki ovat fluffi-jätteessä metallimuodossa, jolloin niitä ei tulisi luokitella vaarallisiksi aineiksi. Arvio metallien olomuodosta jätteessä on tehty valtioneuvoston päätöksen kaatopaikoista (861/1997) liukoisuustestien ja niitä koskevien raja-arvojen avulla. Kaatopaikkadirektiivin liukoisuusraja-arvot on kuitenkin annettu jätteiden turvallista kaatopaikalle sijoittamista varten eikä niitä voida käyttää vaarallisen jätteen kriteereinä.

Jätteen ympäristövaaran osalta ei toistaiseksi ole annettu sitovia raja-arvoja, joten sen arvioinnissa on käytettävä muita soveltuvia menetelmiä. Ympäristövaarallisuuden arvioinnissa voitaisiin käyttää jätteille kehitettyjä ekotoksisuustestejä. Testeille ei kuitenkaan ole vielä olemassa raja-arvoja. Saksa ja Ranska ovat kuitenkin kehittäneet ekotoksisuustestipatterin, jota on käsitelty komission työryhmässä. Testipatteri tullee laajempaan testauskäyttöön lähiaikoina. Tavoitteena on saada standardoitu testausmenetelmä ja raja-arvot jätteiden ekotoksisuuden arviointiin.

Tällä hetkellä ainoa käyttökelpoinen menettely jätteiden ympäristövaarallisuuden arvioinnissa näyttäisi olevan kemikaalilainsäädännön kriteerien käyttö. Niukkaliukoisten metallien ja metalliyhdisteiden ympäristövaarallisuuden arvioinnissa käytettävät kemikaalilainsäädännön testimenetelmät poikkeavat kaatopaikoista annetun valtioneuvoston päätöksen mukaisista liukoisuustesteistä mm. pH:n ja testin kestoajan osalta. Myös kaatopaikkakelpoisuustestien raja-arvot poikkeavat kemikaalilainsäädännön ohjeistuksessa niukkaliukoisten metallien ja metalliyhdisteiden luokittelusta käytetyistä liukoisuuden vertailuarvoista. Kemikaalilainsäädännön ohjeistuksen mukaan transformaatio/dissoluutiotesteillä saatua metallin liukoisuutta verrataan alimpaan saman metallin liukoisen ionin pitoisuuteen, jonka on ekotoksisuustesteissä todettu olevan haitallista vesieliöille. Suomessa ei toistaiseksi ole olemassa ohjeistusta kaatopaikkakelpoisuus-kriteerien ja kemikaalien ympäristövaarallisuuden arviointimenetelmien välisestä suhteesta.

Kemikaalilainsäädännössä on tapahtunut merkittävästi muutoksia viimeisten 10 vuoden kuluessa. Etenkin REACH-asetuksen voimaantulon myötä runsaasti uusia aineita on luokiteltu vaarallisiksi aineiksi. Jäteluokituksessa tulisi tarkastella myös näiden uusien vaarallisten aineiden pitoisuuksia jätteessä. Paloituspölyjen luokittelussa tulisi huomioida esimerkiksi bromattujen palonestoaineiden pitoisuudet.

Jätteen ympäristövaarallisuuden sitovat EU-tason kriteerit ovat valmisteilla EU:n komissiossa. Niistä äänestettäneen tämän vuoden aikana ja ne tulisivat todennäköisesti voimaan 2015-2017 riippuen säädöksessä asetetavasta siirtymäajasta. Kuusakoski Oy:n jätteiden luokitus on arvioitava joka tapauksessa uudelleen sen jälkeen kun uusitut ympäristövaaran kriteerit tulevat voimaan.

Hämeen ELY-keskus toteaa edellä esitettyyn viitaten, että tällä hetkellä ei ole olemassa perusteita Kuusakoski Oy:n hakemuksen mukaiselle jätteen luokituksen muutokselle. Luokitus tulee säilyttää ennallaan kunnes Rajavuoren kierrätyslaitoksen prosessit ovat toiminnassa ja prosessista syntyvä jäte on testattavissa jätteen ympäristövaarallisuutta kuvaavilla, standardien mukaisilla menetelmillä.

Heinolan ympäristöviranomaisen toteaa lausunnossaan, että on erittäin positiivista, että Kuusakoski Oy pyrkii kierrätystoiminnassaan pitkälle vietyyn erotteluun, joka mahdollistaisi muovi- ja puujakeen polttamisen tavanomaisena jätteenä. Jos aluehallintovirasto katsoo, että tähän on edellytykset, se parantaa edelleen kierrätettyjen materiaalien hyötykäyttöastetta.

Ympäristö- ja rakennuslautakunta pyytää aluehallintovirastoa kuitenkin kiinnittämään huomiota seuraaviin kohtiin hakemuksen perustelussa ja päätöksen harkinnassa:

Liitteessä esitetyissä koekäsittelyissä fluffia on käsitelty käsin lajittelemalla sekä vesipesulla. Ympäristö- ja rakennuslautakunnan tietojen mukaan vettä ei käytetä eikä esitetä käytettäväksi Kuusakosken Rajavuoren kierrätyslaitoksen prosesseissa.

Aluehallintoviraston tulee arvioida ennen päätöksen tekoa onko hakemuksen liitteenä esitetty riittävät selvitykset seulan ylitteen ominaisuuksista mekaanisesti käsiteltynä siten, että ne vastaavat Rajavuoren toiminnoissa syntyvää seulanylitettä.

Ekokem on vuonna 2009 polttanut koetoimintaluvalla fluffia yhdyskuntajätteen polttoon tarkoitettussa kattilassa Riihimäellä. Vuonna 2010 Ekokem on saanut ympäristöluvan uudelle voimalalle, jossa fluffia voidaan ympäristöluvan mukaisesti polttaa vaarallisena jätteenä. Tämä ei siis käy perusteluksi fluffin luokituksen muutokselle, vaikka sillä perusteella yksittäinen voimalaitos voisikin hakea lupaa fluffin polttamiselle omissa kattiloissaan.

Päijät-Hämeessä muovi- ja puujätteet kerätään pääsääntöisesti energijätteenä ja käytetään polttoaineena Lahti Energia Kymijärven voimalaitoksessa. Hakemuksen käsittelyn yhteydessä tulisi linjata myös, onko osa prosessoidusta fluffista mahdollista ohjata energijätteenä, vai onko se kokonaisuudessaan poltettava varsinaisissa jätteenpolttolaitoksissa (PVC:tä sisältävät muovijakeet).

Heinola terveydensuojeluviranomainen toteaa lausunnossaan, että terveydensuojeluviranomaisen toimivaltaan ei kuulu arvioida jäteluokituksen muuttamista suhteessa voimassa olevaan jätelainsäädäntöön. Terveydensuojeluviranomainen ottaakin lausunnossaan kantaa ainoastaan jätteen mahdollisiin vaaraominaisuuksiin terveydensuojelun kannalta.

Hakemuksessaan Kuusakoski Oy on esittänyt pääpiirteissään käsittelyprosessin, jonka avulla jätejakeen vaaraominaisuudet pystytään alentamaan riittävälle tasolle suhteessa kemikaalilainsäädännön asettamiin kriteereihin. Lisäksi hakemukseen on liitetty tutkimustuloksia haitta-aineiden pitoisuuksista ylitteessä sekä niiden liukoisuudesta. Hakemukseen ei ole liitetty arviota seulan ylitteen polttamisprosessissa vapautuvista päästöistä. Hakijan esittämän aineiston perusteella voidaan arvioida, että hakemuksen mukaisesti prosessoitu seulan ylite ei todennäköisesti ole terveydelle erityisen vaarallista tai tartuntavaarallista jätettä. Luokituksen muuttamiselle ei siten ole terveydensuojelullista estettä. Terveydensuojelun kannalta on kuitenkin tärkeää, että seulan ylitteen jatko-prosessoinnista, esim. polttamisesta, mahdollisesti aiheutuvien terveyshaittojen hallinta huomioidaan riittävässä laajuudessa polttolaitoksen ympäristölupaprosessin yhteydessä.

Lisäksi voidaan todeta, että hakemuksessa esitetty jätteen käsittelyprosessi tulee toteuttaa siten, että siitä ei aiheudu terveyshaittaa tai merkittävää viihtyvyyshaittaa käsittelylaitoksen vaikutusalueen asutukselle ja ihmisille. Seulan alitetta tulee edelleen käsitellä vaarallisena jätteenä.

VTT

Tutkimuskeskus VTT toteaa lausunnossaan, ettei kevyen jätteen uudelleen luokitusta ole mahdollista tehdä esitettyjen tietojen perusteella. Esitetyt tiedot ovat riittämättömiä, koska vaaraominaisuuksien tarkasteluissa tulisi huomioida kaikki vaaraominaisuudet (vaaraominaisuudet H1-H15). Kuusakoski Oy on tarkastellut kirjeessään lähinnä kuparia ja sinkkiä vain yhden vaaraominaisuuden (H 14, ympäristövaarallisuus) pohjalta.

Vertailtaessa metallien pitoisuuksia vaarallisten aineiden raja-arvoihin on otettava huomioon myös metalliyhdisteet (ts. alkuainemetalleille sovellettavat raja-arvot ovat alhaisemmat kuin ko. yhdisteille).

Ympäristövaarallisuuden arvioinnissa (H14) tulee myös ottaa huomioon kaikkien vaarallisten metallien ja muiden haitallisten aineiden sisältämien yhdisteiden yhteenlasketut pitoisuudet.

Esitetyt tiedot arvioitavasta jätteestä perustuvat keinotekoisesti valmistettuun jätenäytteeseen tai — jakeeseen, jonka alkuperä ja siten edustavuus ao. tapauksessa on epäselvä. Lisäksi näytteenotosta ja näytteiden esikäsittelystä ei ole esitetty riittävästi tietoja jätevirran, jätenäytteen, tutkimusnäytteiden, eikä siten myöskään tutkimuksen tulostenedustavuuden arvioimiseksi.

Viranomainen päättää jätteen luokituksesta.

Suomen ympäristökeskus (SYKE) toteaa lausunnossaan seuraavasti:

Murskaimen kevyt jae on tähän saakka luokiteltu vaaralliseksi jätteeksi (jätenimike 19 10 03* metallinöyhtä (fluff) — kevytjae ja pöly, jotka sisältävät vaarallisia aineita) jätteen sisältämien sinkin ja kuparin kokonaispitoisuuksien perusteella, olettaen, että kyseiset metallit esiintyvät jätteessä kupari-kloridina tai -oksidina sekä sinkkikloridina. Kuusakoski Oy on esittänyt, että kyseiset metallit olisivat jätteessä kuitenkin metallimuodossa, jolloin niitä ei luokiteltaisi vaarallisiksi aineiksi. Arvio metallien olomuodosta jätteessä tehty valtioneuvoston päätöksen kaatopaikoista (861/1997) liukoisuustestiin ja niitä koskevien raja-arvojen avulla.

Jätelainsäädännössä on asetettu vuoden 2002 alusta sitovat raja-arvot terveysturvaa koskevien vaaraominaisuuksien osalta (annettu silloisen jäteasetuksen (muutos 1128/2001) liitteessä 4B). Kyseiset raja-arvot on jätelainsäädännön uudistuksen yhteydessä siirretty uuden jäteasetuksen (179/2012) liitteeseen 3. Jätteen ympäristövaaran osalta ei toistaiseksi ole annettu sitovia raja-arvoja, joten sen arvioinnissa on käytettävä muita menetelmiä. Asetuksen 1128/2001 perustelumuiotiossa todettiin, että kemikaalilainsäädännön mukaisia ympäristövaarallisuuden kriteerejä voitaisiin kuitenkin käyttää apuna jätteen arvioinnissa niissä tapauksissa, joissa jätteen sisältämälle aineelle on kemikaalilainsäädännössä annettu raja-arvo. Muina arviointimenetelminä voitaisiin käyttää esim. jätteille kehitettyjä ekotoksisuustestejä. Ekotoksisuustestiin käyttöä jätteiden ympäristövaarallisuuden arvioinnissa rajoittaa kuitenkin edelleen se, ettei testeille ole toistaiseksi olemassa raja-arvoja. Siten tällä hetkellä käytännössä ainoa käytökelpoinen menetelmä ympäristövaarallisuuden arvioinnissa on kemikaalilainsäädännön kriteerien käyttö. Myös EU:n jätedirektiivin (2008/98/EY) liitteessä III (ominaisuudet jotka tekevät jätteistä vaarallista) on todettu, että vaaraominaisuus ”ympäristölle vaarallinen” on määritelty yhteisön kemikaalilainsäädännön perusteiden mukaisesti. Direktiivin mukaan käytettäviä testimenetelmiä ovat kemikaalilainsäädännön mukaiset testit (direktiivin 67/548/ETY liite V) sekä muut asiaankuuluvat CEN:in asiakirjat. Sovellettavia muita CEN-testejä ei ole määritelty tarkemmin. Jätedirektiivin liite III on pantu Suomessa täytäntöön uusitun jäteasetuksen (179/2012) liitteessä 3. Siihen ei kuitenkaan vielä sisällytetty kemikaalilainsäädännön mukaisia kriteerejä ympäristövaarallisuudelle, koska sovellettavien kriteerien tarkempi määrittely on edelleen kesken EU:ssa.

Näillä näkymin uudet ympäristövaarallisuuden kriteerit tulevat voimaan EU:ssa kesäkuussa 2015. Ne kemikaalilainsäädännön ympäristövaarallisuuden kategoriat ja niitä vastaavat raja-arvot, jotka Suomessa huomioidaan jäteluokituksessa, on esitetty vuonna 2002 ilmestyneessä jäteluokitusoppaassa (Dahlbo 2002). On syytä huomata, että jäteluokittelussa ei Suomessa toistaiseksi sovelleta kemikaalilainsäädännön ainekohtaisia raja-arvoja (ns. M-kertoimet), jotka voivat olla yksittäisille aineille (kuten eräille metalliyhdisteille) merkittävästi alhaisempia kuin jäteluokitusoppaassa esitetyt yleiset ympäristövaaran raja-arvot.

Muistutukset ja mielipiteet

Tiedossa oleville asianosaisille on varattu tilaisuus ympäristönsuojelulain 37 §:n mukaisesti tehdä muistutuksia lupa-asiaa koskien. Muille on varattu tilaisuus mielipiteen ilmaisuun. Asiasta ei tullut muistutuksia tai mielipiteitä.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Hakija on 23.5.2010 toimittanut ympäristölupavirastolle vastineen lausuntojen ja muistutusten johdosta. Vastineessa se toteaa seuraavasti:

Vastine Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoon:

Kuusakoski toteaa, että poltto Ekokemin hyötykäyttövoimalassa ei ole rinnastettavissa Ekokemin harjoittamaan hävityspolttoon. Kuten Kuusakoski on hakemuksessaan tuonut esille, Ekokem on saanut kyseisen luvan, koska on katsottu, että materiaalin ominaisuuksien kannalta polttoa vaarallisen jätteen kattilassa ei tarvita. Tämä tulkinta osoittaa, ettei fluffilla yleensä ole katsottu olevan sellaisia vaaraominaisuuksia, ettei sitä voisi tavanomaisen jätteen lailla polttaa energiahöyrytarkoituksissa. Ekokemien lupa fluffin polttoon hyötyvoimalassa koskee lisäksi sellaista fluffia, jota ei ole prosessoitu yhtä tehokkaalla ja yhtenäisellä menetelmällä kuin Kuusakosken Rajavuorelle suunniteltu prosessointi. Kuusakoski katsoo, että fluffin poltto Ekokemin hyötyvoimalassa on rinnastettavissa siihen, että fluffista valmistetaan polttoainetta. Fluffin vaaraominaisuuksia ei ole identifioitavissa eikä energiapolttamisesta aiheudu mitään ympäristövaaraa, minkä vuoksi vaaraluokitus ei ole tarkoituksenmukainen. Vaaraominaisuuksia omaavat, ja siten myös vaarallisiksi jätteiksi luokiteltavat jakeet toimitetaan edelleen Ekokemille hävityspoltettavaksi. On selvää, että Ekokeniin kapasiteetti polttaa Suomessa tai edes Kuusakosken toiminnassa syntyvä fluffi vaarallisena jätteenä hävityspoltossa ei riitä alkuunkaan. Ekokemillä on teoreettinen ympäristölupien sallima mahdollisuus polttaa kaikki fluffi hyötyvoimaloissa, mutta käytännössä Ekokem ei voi vastaanottaa kaikkea Suomessa syntyvää fluffia. Jätteen polttolaitoksissa ei voida polttaa ainoastaan fluffia, vaan syötteen koostumuksen tulee olla suurimmilta osin muuta jätettä. Euroopassa jätteen polttolaitokset sekoittavat syötteeseen korkeintaan 10 % fluffia. Käytännössä tämä tarkoittaa, että fluffi tulisi voida polttaa useassa eri polttolaitoksessa, jotta kaikki Kuusakosken toiminnassa syntyvä fluffi saataisiin asianmukaisesti käsiteltyä.

Ekokemin halukkuus ottaa vastaan Kuusakosken toiminnassa syntyvää fluffia on sopimusperusteinen. Nykyään Ekokem ottaa vuositasolla vastaan 10 000 t Kuusakosken fluffia. Ekokemin kapasiteetti ei riitä eikä tule vastaisuudessaakaan riittämään valtakunnallisella tasolla syntyvän 70 000 tonnin, tai Kuusakosken toiminnassa syntyvän 47 000 tonnin käsittelyyn. Ekokemien kapasiteetti ei kuitenkaan varsinaisesti ole ratkaisevassa asemassa jätehuollituksen määräytymisharkinnassa, eikä se myöskään ole Kuusakosken hakemuksen pääasiallinen peruste, vaan tosiasiallista tilannetta fluffin jätehuollossa kuvaava lisäperuste. Ratkaisevaa on se, voidaanko proses-

soitua fluffia perustellusti pitää vaarallisena, vai onko sen vaaraluokitus turha tarpeeksi tehokkaan prosessoinnin jälkeen, kuten Kuusakoski hakemuksessaan esittää.

Luokituksen määrittymisajankohta:

ELY-keskus esittää, että luokituksesta päättäminen on ennen aikaista, koska käsittelylaitosta, jossa kyseinen jätejäte tulee syntymään, ei ole vielä rakennettu. Kuusakosken mukaan on ilmeistä, että jäteluokituksesta päättäminen ei voi olla riippuvaista siitä, onko laitos fyysisesti toteutettu vaiko ei. Jäteluokituksen muutosta koskevassa säännöstössä ei ole edellytetty eikä voidakaan edellyttää laitoksen suunnittelua ja rakentamista ennen kuin luokitusmuutos voidaan tehdä. Kuten edellä on todettu, Kuusakoski hakee jäteluokituksen muuttamista tai määrittelyä, jotta käsittelylaitoksen yksityiskohtainen suunnittelu voitaisiin tehdä tarkoituksenmukaisella tavalla. Kuusakoski ei tee hakemuksen mukaisia laajamittaisia investointeja tietyn käsittelytavan toteuttamiseksi, ellei ole ennalta varmuutta siitä, että käsittelytavan tuloksena syntyvä jäte voidaan hyödyntää aiotulla tavalla, eli kierrätyspolttoaineen valmistuksessa. Kuusakoski pyrkii jatkuvasti kehittämään uusia ja tehokkaampia tapoja kierrättää ja hyödyntää yhä suurempia osia käsiteltävästä jätteestä. Hakemuksessa esitetty jätteenkäsittelymenetelmä on Kuusakosken tutkimustöiden tulosten mukaan tarkoituksenmukaisin tapa saavuttaa fluffin osalta korkea hyödyntämisyhteys. Käsittelytavan tuloksellisuutta ja toimivuutta on tutkittu perusteellisesti käsittelytavan kehittämisen yhteydessä.

Jätteiden analyysimenetelmät.

ELY-keskuksen mukaan Kuusakoski Oy:n jätteiden luokitus on arvioitava joka tapauksessa uudelleen sen jälkeen kun EU:n uusitut ympäristövaaran kriteerit tulevat voimaan. Kuusakoski toteaa, ettei ympäristövaarallisuuden arviointimenetelmien puuttuminen käsillä olevassa tapauksessa voi olla este hakemuksen mukaisen luokituksen antamiselle. Kuten ELY-keskus lausunnossaan esittää, jätteen ympäristövaarallisuuden sitovat EU-tason kriteerit ovat valmisteilla EU:n komissiossa. Nämä tulevat todennäköisesti voimaan 2015—2017. Käytännössä Kuusakoski saattaa siis joutua odottamaan näitä kriteerejä noin neljä vuotta. Kun ne annetaan, tulevat ne luonnollisesti myös Kuusakosken toimintaan noudatettavaksi. Fluffin kestävä käsittelyratkaisun kehittäminen ei kuitenkaan voi jäädä odottamaan tulevaa lainsäädäntöä. Orgaanisen jätteen kaatopaikkakielto tulee kyseisten jätteiden osalta voimaan 2016. Viimeistään siihen mennessä on tullut kehittää menetelmät näiden jätteiden käsittelemiseksi, investoinnit laitteistoon tulee olla tehty, toiminta käynnistetty ja toimintatavat vakiinnutettu. Kuten Kuusakoski on hakemuksessaan todennut, vastaavanlainen prosessoitu fluffi ei ole Ruotsissa luokiteltu vaaralliseksi jätteeksi. Voimassa olevan lainsäädännön nojalla ei ole mitään perustetta olla luokittelematta haettulla menetelmällä prosessoitua jätettä tavanomaiseksi jätteeksi, kuten Kuusakosken hakemuksessa on esitetty. Vaarallisuusluokituksella ainoastaan estetään kestävä käsittelyratkaisun soveltamista energiahyötykäytön muodossa. Kuusakoski huomauttaakin, ettei ELY-keskus ole esittänyt lausunnossaan ainuttakaan voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuvaa

syytä hakemuksen mukaisen luokituksen myöntämisen esteeksi. Sellainen ei voi olla valmisteilla olevat EU-kriteerit. ELY-keskuksen lausunnossa on tuotu esiin kaatopaikkadirektiivin liukoisuusraja-arvojen soveltamisongelmia ja ekotoksisuuskriteeristön ja testausmenetelmien puuttuminen sekä kemikaalilainsäädännön soveltamisen ongelmallisuus. Kuusakoski on jo hakemuksessaan ottanut kantaa näiden säännösten soveltumattomuuteen ja toteaa, että ELY-keskuksen tulkinta on linjassa hakemuksessa esitettyyn tulkintaan. Ainoa tulkintaero on käytännössä, että ELY-keskus näkee raja-arvojen ja analyysimenetelmien puuttuminen esteenä jäteluokituksen muuttamiselle. Kuusakoski katsoo, että vireille tulleeseen hakemukseen tulee soveltaa voimassa olevaa sääntelyä, eikä hakemuksen peruste voi olla sääntelyn puuttuminen tai keskeneräisyys. Jätejakeen vaaraluokitus tulee perustua kyseiseen jätejakeeseen objektiivisesti identifioitavissa oleviin ominaisuuksiin. Kuten hakemuksessa on esitetty, vaarallisuusluokituksesta poikkeaminen edellyttää, että hakija osoittaa jätejakeen ympäristövaarattomuuden luotettavalla tavalla. Voimassa olevan sääntelyn valossa kyseisellä jätejakeella ei ole vaaraominaisuuksia, kuten hakemuksessa liitteenä on esitetty. Asiassa ei myöskään ole käynyt ilmi mitään syytä olettaa, ettei kyseistä jäte-erää voitaisi luokitella myös tulevaisuudessa hakemuksen mukaisesti tavanomaiseksi jätteeksi. Mikäli sääntelymuutoksista johtuen myöhemmin tulee tarve muuttaa tämän jätejakeen luokitus vaaralliseksi jätteeksi, tulee jätteenluokitusasia uudelleen käsiteltäväksi. Tässä vaiheessa tämän kaltaisen tarpeen spekulointi on kuitenkin asiaan kuulumatonta, sillä tulevan sääntelyn sisällöstä ei ole tarpeeksi tarkkaa tietoa sen soveltuvuuden arvioimiseksi.

Kuusakoski katsoo, että hakemuksessa on esitetty luotettavalla tavalla, ettei prosessoidulla fluffilla ole kiellettyjä vaaraominaisuuksia. Mikäli aluehallintovirasto katsoo, että hakemuksen myöntäminen edellyttää lisätutkimuksia, Kuusakoski pyytää aluehallintovirastoa yksilöimään vaadittavat analyysit ja sovellettavat menetelmät. Lähtökohtaisesti Kuusakoski pitää kuitenkin hakemuksessa esitettyjä selvityksiä luotettavina ja riittävinä.

Vastine Heinolan kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunnan lausuntoon:

Hakemuksen liitteenä olevassa tutkimuksessa esitetty jätejakeiden pesu on suoritettu eri jätejakeiden fraktioimiseksi, jotta eri fraktioiden koostumusta ja ominaisuuksia voitaisiin selvittää. Tällä analyysillä on osoitettu missä muodossa sinkki ja kuparipitoisuudet esiintyvät prosessoidussa fluffissa. Jätejakeiden peseminen ei siten ole edellytys tavoitellun tuloksen saavuttamiseksi. Hienoaineksen poistaminen voidaan toteuttaa hakemuksessa esitetyn mukaisesti tehokkaalla seulonnalla ja jatkokäsittelyllä.

Kuusakoski yhtyy lautakunnan kantaan, että polttomahdollisuuksien lisääminen ei itsessään ole peruste jäteluokituksen muuttamiselle, kuten aiemmin on tarkemmin perusteltu. Prosessoidun fluffin jäteluokituksen muuttaminen perustuu pääosin vaaraominaisuuksien puuttumiseen. Tavanomaisena jätteenä luokiteltuna prosessoidulle fluffille on kysyntää, kun taas

vaaralliseksi jätteeksi luokiteltuna sen polttamiselle ei ole kapasiteettia. Sen hävityspoltto vaarallisen jätteen polttolaitoksessa on jätteen ominaisuudet huomioon ottaen tarpeetonta.

Kuusakoski on hakemuksen mukaisesti esittänyt jätenimikkeeksi sekä 19 12 10 että 19 12 12. Kuusakosken pääasiallisena tavoitteena on kuitenkin hyödyntää prosessoitu fluffi kierrätyspolttoaineen valmistuksessa. Kuusakosken näkemyksen mukaan jätteen päätyminen Lahti Energian Kymijärven voimalaitokseen tai muualle on kuitenkin ennen aikaista jäteluokitukselta päättämisen yhteydessä. Syötteen on laadullisesti vastattava niitä kriteerejä jota voimalaitoksen ympäristöluvassa on asetettu. Mahdollisuuksista toimittaa prosessoitu fluffi eri toimijoille on sovittava kunkin toimijan kanssa, eikä linjauksia tässä yhteydessä ole tarkoituksenmukaista tehdä eikä se kuulu luokitusmuutoksen päätösharkintaan.

Vastine Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän ympäristöterveyskeskuksen lausuntoon:

Kuusakoski toteaa, ettei ympäristöterveyskeskus vastusta jäteluokituksen muuttamista. Lausunnossa esitetyt huomioitavat asiat eivät liity jäteluokituksen muutoshakemusasiaan. Kuusakoski yhtyy ympäristöterveyskeskuksen lausunnossa esitettyyn.

Lopuksi.

Kuusakoski katsoo, ettei lausunnoissa ole esitetty sellaisia lakiin perustuvia seikkoja, joiden johdosta olisi perusteltua hylätä hakemus jäteluokituksen määrittämiseksi. Kuusakoski pyytää siten, että aluehallintovirasto muuttaa jäteluokitusta hakemuksessa esitetyllä tavalla jätelainsäädännön etusijajärjestyksen toteuttamiseksi.

Hakija täydensi vastinettaan VTT:n ja SYKE:n lausuntojen johdosta seuraavasti:

VTT:n ja SYKE:n lausuntojen päiväyksistä huomaa, että lausunnot on annettu ennen Kuusakosken hakemuksen vireilletuloa. Kyseiset lausunnot annettiin siinä vaiheessa, kun Kuusakoski on hakenut jäteluokituksen muutosta Uudenmaan ELYkeskukselta. Kuusakoski perui kyseisen hakemuksensa ja pani asian vireille AVI:ssa huomattuaan, että toimivaltainen viranomainen on nykyään lainsäädäntömuutoksen jälkeen AVI.

Nyt vireillä oleva hakemus on merkittävästi erilainen verrattuna siihen hakemukseen, johon VTT ja SYKE ovat ottaneet kantaa noin vuosi sitten päivätyillä lausunnoillaan. Uudessa hakemuksessaan AVI:lle Kuusakoski on kiinnittänyt erityistä huomiota kaikkiin lausunnoissa esitettyihin seikkoihin. Tämän lisäksi SYKE on aktiivisesti kuluneen vuoden aikana osallistunut fluffin haittaominaisuuksien tutkimiseen. Koska lausuntoja ei ole annettu vireillä olevasta hakemuksesta, ei voida myöskään katsoa, että lausunnot edustavat VTT:n ja SYKE:n nykyistä kantaa tässä asiassa. Kuusakoski pitää kyseisiä lausuntoja vanhentuneina, eikä niitä tulisi huomioida tämän asian käsittelyssä.

VTT:lle ja SYKE:lle tulisi tarvittaessa varata uusi mahdollisuus lausua viireillä olevasta hakemuksesta, mikäli AVI katsoo, ettei hakemusta voida hyväksyä ilman näiden tahojen kannanottoa asiaan. Mikäli uusia lausuntoja pyydetään, on Kuusakoskelle varattava mahdollisuus antaa näistä lausunnoista vastineensa.

Kuusakoski ottaa kuitenkin tässä vastineessaan kantaa lausunnoissa esitettyihin seikkoihin.

VTT:n väite, että tarkasteltava jäte tulisi tutkia kaikkien 15 vaaraominaisuuksien osalta, on perusteeton. Fluffi on luokiteltu ympäristölle vaaralliseksi, H 14 luokkaan kuuluvana jätteenä. Fluffin koostumusta on tutkittu muun muassa siinä yhteydessä, kun fluffille on annettu vaaraluokitus. Tutkimusten perusteella vaarallisen jätteen luokitus on perustunut siihen, että jätteessä on havaittu raja-arvoja ylittäviä sinkin ja kuparin kokonaispitoisuuksia ja myös olettaen, että kyseiset metallit esiintyvät jätteessä kuparikloridina tai -oksidina sekä sinkkikloridina. Kuusakoski hakee muutosta tästä luokittelusta prosessoidulle fluffille sen perusteella, että prosessoituna kyseisiä fluffin vaaraominaisuuksia ei tutkimusten perusteella enää ole. Poikkeaminen vaarallisen jätteen luokituksesta edellyttää, että suljetaan pois ne perusteet, joista johtuen jäte on määritelty vaaralliseksi. Sen sijaan ei ole tarkoituksenmukaista tutkia erikseen, onko kyseinen jäte tartuntavaarallinen (I-9) tai perimää vaurioittava (H 11). Fluffin koostumusta on tutkittu erinäisissä yhteyksissä, eikä ole mitään syytä epäillä, että jokin muu vaaraluokitus olisi sovellettavissa fluffiin.

VTT:n lausunnossa viitataan Kuusakosken ELY-keskukselle toimittamaan hakemukseen, joka osittain perustuu samoihin selvityksiin kuin AVI:lle toimitettu hakemus. Kummassakaan hakemuksessa esitetyt tiedot muutoshakemusten kohteena olevasta jätteestä eivät ole olleet epäluotettavia VTT:n esittämällä tavalla, vaan VTT on ymmärtänyt selvityksen tarkoituksen ja käytetyn tutkimusmenetelmän väärin. Tutkimuksissa on sinänsä valmistettu jätenäytteitä keinotekoisesti, mutta näiden jätenäytteiden valmistamisen tarkoitus on ollut erotella jätteen eri komponentit, kuten kevyimmät jakeet ja pölyt yms., jotta olisi mahdollista tutkia erikseen missä komponentissa eri pitoisuudet esiintyvät ja missä muodossa (kuparikloridina tai -oksidina sekä sinkkikloridina) ne esiintyvät. AVI:lle jätetyssä hakemuksessa on esitetty asia selkeämmin, jotta vältettäisiin väärinkäsityksiä ja muutenkin ehdotettua prosessia on jalostettu edelleen.

Jotta vaaraluokitus voitaisiin poistaa, on jätteen koostumus selvitettävä luotettavalla tavalla ja näytettävä, etteivät jätteen sisältämät haitta-aineet aiheuta ympäristölle vaaraa. Nyt viireillä olevassa hakemuksesta ja sen liitteistä käy selkeästi ilmi, miten vaaraominaisuuksia on tutkittu prosessoidun fluffin vaarattomuuden osoittamiseksi. Nyt käsiteltävänä olevassa hakemuksessa on huomioitu kaikki VTT:n lausunnossaan esittämät seikat. Kuusakoski on valmis toimittamaan lisäselvityksiä prosessoidun fluffin koostumuksesta, mikäli AVI yksilöi, miltä osin selvityksissä on puutteita. Kuusakosken näkemyksen mukaan toimitetussa hakemuksessa on kuitenkin

kin perusteellisesti tutkittu kaikki ne vaaranominaisuudet, joita on ollut syytä tutkia ja osoitettu vaaraominaisuuksien puuttuminen luotettavasti.

SYKE haluaa lausunnollaan vaikuttaa vaaraominaisuuksien arviointiin, mutta lausunnossa ei kuitenkaan viitata mihinkään sitovaan lainsäädäntöön tai ohjeistukseen, jonka nojalla hakemus tulisi hylätä. Kuusakoski on hakemuksessaan esitetyn mukaisesti voimassa olevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla tarkoitukseen parhaiksi soveltuviksi katsottavilla tutkimusmenetelmillä perusteellisesti ja luotettavasti tutkinut prosessoidun fluffin vaaraominaisuuksia ja osoittanut kyseisen jälleen vaarattomuuden. Kuusakoski on jo hakemuksessaan, erityisesti kohdissa 4.2 ja 4.3, ottanut kantaa kaikkiin SYKE:n lausunnossa esittämiin ehdotuksiin sovellettavasta sääntelystä. Kuusakoski on myös aikaisemmassa 23.5.2013 päivätyssä vastineessaan kohdassa 2.2.3 esittänyt perusteet sille, ettei päätöksenteko voi odottaa vuosikautia mahdollisesti tulevaa lainsäädäntöä, jonka sisällöstä ei ole tietoa. Asia tulee ratkaista voimassaolevan lainsäädännön perusteella ja toimivien prosessien tulee olla vakituisessa käytössä viimeistään orgaanisen jälleen kaatopaikkakiellon tullessa voimaan vuonna 2016.

SYKE viittaa lausunnossaan laajasti erinäisiin vaarallisiin aineisiin, joita ei saa esimerkiksi tuoda maahan tai käyttää aineiden tai esineiden valmistuksessa. Kuten Kuusakoski on hakemuksessaan esittänyt, CLP-asetuksen 2 artiklan 3 kohdan mukaan ja REACH-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaan jäte ei ole sellainen aine, johon kyseisten asetusten säännöksiä voitaisiin suoraan soveltaa. Jätteen vaarallisuusluokitus perustuu jäteasetuksen liitteeseen 3. CLP-asetusta ja REACH-asetusta ei voida sellaisinaan huomioida arvioinnissa, koska niitä ei ole tarkoitettu suoraan sovellettavaksi jätteisiin. Kuusakoski on myös ottanut kantaa POP-asetuksen soveltavuuteen hakemuksen kohdassa 4.2. POP-asetus soveltuu jätteisiin, mutta sääntelyn ei voida katsoa olevan este prosessoidun fluffin polttamiselle. Tukholman sopimuksen mukaan, mikäli tuhoaminen tai palautumaton muuntaminen ei ole ympäristön kannalta paras tapa tai POP-pitoisuus on kansainvälisten standardien, säännösten ja ohjeiden mukaan alhainen, jäte voidaan käsitellä muuten ympäristön kannalta hyväksyttävällä tavalla.

Fluffin osalta on ilmeistä, että jälleen hyödyntäminen energiana on ympäristön kannalta kokonaisuutena katsoen parempi vaihtoehto kuin pelkkä tuhopolttaminen. Jos POP-asetuksen liitteen IV alempi pitoisuusraja ylittyy, on POP-jätteelle sallittu muun muassa poltto energiana. Alhaisia POP-pitoisuuksia sisältävää jätettä ei kuitenkaan tulisi sijoittaa kaatopaikalle, eikä fluffia voi sijoittaa kaatopaikalle myöskään orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon jälkeen. Tässäkin mielessä poltto energianhyödyntämistarkoituksessa on kaikin puolin parempi vaihtoehto verrattuna vallitsevaan kestävämpään tilanteeseen, jossa fluffin varastokasat vaan kasvavat ja odottavat varteenotettavia käsittelymahdollisuuksia. Kyseiseen kansainväliseen sopimukseen perustuvan sääntelyn ei ole muualla, kuten esimerkiksi Ruotsissa, katsottu muodostavan estettä fluffin polttamiselle energianhyödyntämistarkoituksessa.

SYKE mainitsee myös, että jätteiden luokittelussa tulisi tarkastella esimerkiksi bromattujen palonestoaineiden pitoisuutta jätteessä. POP-asetuksen raja-arvoja ei kuitenkaan ole vielä asetettu, eikä jätteen luokittelussa siten voitaisi arvioida näiden aineiden vaikutusta jäteluokitukseen. Mikäli raja-arvot tulevat voimaan sellaisina, ettei jätteen käsittely energianhyödyntämistarkoituksessa ole enää mahdollista, voidaan jätteen luokittelukysymys ottaa uudestaan harkittavaksi. Pitoisuuksien selvittämiseksi asiaa tutkitaan kuitenkin parhaillaan Kuusakosken toimesta. Kuusakoski on lähettänyt näytteitä laboratorioon kemialliseen analyysiin, josta on odotettavissa tuloksia kuluvan kuun lopulla. Kuusakoski toimittaa tulokset AVI:lle niiden valmistuttua. Tähän mennessä saadut tiedot eivät ole antaneet syytä epäillä, että bromattujen palonestoaineiden pitoisuudet muodostaisivat esteen luokituksen muuttamiselle ja prosessoidun fluffin hyödyntämiselle energiantuotannossa.

Lausunnon perusteella SYKE haluaa olla myöntämättä jätejakeelle poikkeusta sen perusteella, että jätejake sisältää vaarallisia aineita — riippumatta siitä, ettei näitä aineita koskevaa ainesääntelyä (siis muuta kuin jättesääntelyä) tulisi soveltaa jätteisiin jäteluokituksen arvioinnissa. SYKE haluaa myös jätelainsäädännöstä riippumatta soveltaa kemikaalilainsäädännön testimenetelmiä ympäristövaarallisuuden määrittämisessä. Kuusakoski katsoo, että kyseinen tulkinta on täysin yksipuolinen, eikä ota kantaa siihen reaalisuuteen, että syntyvien jätteiden määrä huomioon ottaen nyt kyseessä oleville jätteille ei jatkossa ole muitakaan varteen otettavia käsittelymahdollisuuksia ja käytännössä energiahyötykäytössä ne eivät aiheuttaisi vaaraa ympäristölle. Kyseisten jätteiden käsittelymahdollisuuksia koskevia kysymyksiä ei ole ratkaistu ja juuri tästä johtuen ei tässä tilanteessa voi piittaamatta ympäristöön kohdistuvasta kokonaisvaikutuksesta ruveta soveltamaan tiukempia kriteerejä kuin mitä voimassa oleva lainsäädäntö edellyttää. Tällainen soveltaminen johtaisi jätteen käsittelyn kokonaisuutta silmällä pitäen harkitsemattomiin ja ennakoimattomiin tuloksiin. Ympäristön kannalta on kokonaisvaikutuksien osalta selvää, että jätteen hyödyntäminen energiana toteuttaa paremmin jätehierarkiaa, kuitenkin vaarantamatta ympäristöä ja on näin ollen ympäristön kannalta parempi vaihtoehto.

Koska asiassa on osoitettu, että jäteluokituksen muutos on sallittavissa kysymykseen soveltuvan voimassa olevan lainsäädännön puitteissa, tulee arviointi muutoksen edellytyksistä tehdä tosiasioiden valossa. Muutos myönnetään laitoskohtaisesti juuri hakemuksen mukaisesti prosessoidulle fluffille ympäristöluvan myöntäneen tahon toimesta. Koska Kuusakosken prosessoidun fluffin vaarattomuus on perusteellisesti ja luotettavasti osoitettu, voidaan Kuusakosken hakemuksen mukaisesti jäte-erän käyttöä määrätä energiana hyödyntäminen. Toiminnan jatkumisen edellytyksiä voidaan arvioida uudestaan, mikäli lainsäädäntöön odotettavissa olevat muutokset sitä edellyttävät.

Lopuksi Kuusakoski toteaa, että kuluneen vuoden aikana tehdyt selvitykset ovat tuoneet lisänäyttöä hakemuksen mukaisen käsittelyn vaarattomuuden tueksi. SYKE ei ole tässä vanhentuneessa lausunnossaan arvioinut asiaa näiden lisätietojen valossa. Lisäksi SYKE ei ole ottanut kantaa nyt vireillä olevaan, merkittävästi parannettuun ja päivitettyyn hakemukseen. Kyseisen lausunnon ei siten voida katsoa edustavan SYKE:n nykyistä kantaa käsillä olevassa asiassa.

Kuusakoski katsoo, ettei lausunnoissa ole esitetty sellaisia lakiin perustuvia seikkoja, joiden johdosta olisi perusteltua hylätä hakemus jäteluokituksen määrittämiseksi. Kuusakoski pyytää siten, että aluehallintovirasto muuttaa jäteluokitusta hakemuksessa esitetyllä tavalla jätelainsäädännön etusijajärjestyksen toteuttamiseksi.

Selvitys bromattujen palonsuoja-aineiden pitoisuuksista

Vastineen mukaisesti hakija on 3.12.2013 toimittanut aluehallintovirastoon 4-sivuisen selvityksen ja analyysitiedot POP-yhdisteiden pitoisuuksista Kuusakoski Oy:n Heinolan Rajavuoren kierrätyslaitoksella prosessoitavan metalliromumurskaimen kevyen jätteen seulan ylitteessä. Selvityksen mukaan prosessoidun fluffin BDE-pitoisuudet ovat pahimmassakin tapauksessa erittäin alhaiset. Korkeimmat yhteenlasketut pitoisuudet ovat 73 mg/kg luokkaa, eli 0,0073 %.

Sovellettava vaarallisen jätteen luokittelun raja-arvo olisi selvityksen mukaan pentabromidifenyylieetterin (sis. tetra- ja penta-BDE) osalta 2 500 mg/kg (0,25 %) ja Oktabromidifenyylieetterin (sis. heksa- ja hepta-BDE) osalta 5 000 mg/kg (0,5 %). Vertailun vuoksi todetaan, että Ruotsissa poltettavan fluffin bromattujen paljonsuoja-aineiden pitoisuuden liikkuvat 0,01 - 0,03 % luokassa.

Selvityksen lopuksi todetaan, että prosessoidun fluffin poltto ei ole poikkeus. Se on tavanomainen tapa käsitellä sellaisia jätteitä, joiden osalta on katsottava, ettei POP-pitoisuus ole niin korkea, että pelkkä tuhoaminen tai palautumaton muuntaminen tulee kyseeseen. Kuusakoski katsoo siten, että POP-pitoisuudet prosessoidussa fluffissa eivät muodosta estettä prosessoidun fluffin jäteluokituksen muuttamiselle.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Ratkaisu jätelain 7 §:n mukaisesta jätteen luokittelun poikkeamisesta

Etelä- Suomen aluehallintovirasto ei tee päätöstä jätelain 7 §:n nojalla Heinolan Rajavuoren kierrätyslaitoksella prosessoitavan metalliromumurskaimen kevyen jätteen seulan ylitteen luokitteluksi tavanmukaiseksi jätteeksi ja kuuluvaksi jäteluokkiin 19 12 10 tai 19 12 12 siten kuin jätteet on luetteloitu valtioneuvoston asetuksen jätteistä (179/2012) liitteessä 4.

Ratkaisu ympäristönsuojelulain 58 §:n mukaisesta ympäristöluvan muuttamisesta

Etelä- Suomen aluehallintovirasto ei toistaiseksi muuta Hämeen ympäristökeskuksen 11.4.2001 myöntämän ympäristöluvan YLO/lup/8/01 lupamääräystä 1, jonka mukaan Rajavuoren kaatopaikalle sijoitettavat jätteet luokitellaan kivijätettä lukuun ottamatta vaarallisiksi jätteiksi eikä tee lupamääräyksen nojalla jätteiden luokituksiin muutoksia.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Jätelain 7 §:n poikkeaminen

Aluehallintovirasto on katsonut, että siten kuin jätteen luokittelua koskeva päätöksenteko on määritelty uudistetun jätelain 7 §:ssä, asiakohdassa on kyse poikkeamista jäteluettelon mukaisesta luokittelusta. Mahdollisuus luokittelusta poikkeamiseen voi koskea vain sellaisia valtioneuvoston asetuksen jätteistä (179/2012) liitteessä 4 lueteltuja jätteitä, jotka ovat luokiteltu yksiselitteisesti joko vaaralliseksi jätteeksi tai muuksi jätteeksi ja joilla ei ole ns. rinnakkaisnimikkeitä eli vaarattoman jätteen ja tavanomaisen jätteen nimipareja. Jos jätteellä on rinnakkaisnimike, jätteen luokittelu tehdään ta-pauskohtaisesti asetuksen (179/2012) ja sen jäteluettelon tavanomaisen soveltamiskäytännön mukaisesti jompaankumpaan jäteluokkaan riippuen jätteen ominaisuuksista. Molemmat luokittelut ovat periaatteessa mahdollisia ilman, että se katsotaan luokittelusta poikkeamiseksi. Jos jäte on jo läh-tökohtaisesti luokiteltu ainoastaan tavanomaiseksi jätteeksi kuten palava jäte 19 12 10, ei sen luokittelu tavanomaiseksi jätteeksi vaadi luokittelusta poikkeamista.

Nykyisen asetuksen (179/2012) jäteluettelo perustuu vuoden 2002 alussa tulleeseen suurempaan jäteluetteluudistukseen (YM asetus 1129/2001), jonka yhteydessä vaarallisen jätteiden nimikkeistä noin 40 % tuli rinnak-kaisnimikkeiksi. Poikkeaminen jäteluokittelun mukaisesta määrittelystä edellyttää luokittelupäätösten notifiointia Euroopan Unionin komissiolle.

Ympäristöluvan muuttaminen

Rajavuoren kaatopaikan ja jätteenkäsittelyalueen ympäristölupapäätös on annettu 11.4.2001. Tuolloin oli voimassa ympäristöministeriön päätöksen 867/1996 mukainen suppeampi jäteluettelo, jossa jätenimikkeitä oli nykyis-tä vähemmän ja ns. rinnakkaisnimikkeitä hyvin vähän. Ympäristöluvan lu-pamääräyksessä 1 onkin lähes kaikki kaatopaikalle sijoitettavat jätteet määritelty ongelmajätteiksi (vaarallisiksi jätteiksi) ja samassa määräykses-sä on myös todettu, että jätteiden luokitusta voidaan muuttaa erillisellä päätöksellä, jos jätteiden ominaisuudet tai laatu muuttuvat. Päätöksen ker-toelmaosan mukaan jätteet sisälsivät tuolloin lähes kaikki merkittävässä määrin PCB:tä ja luokittelu vaaralliseksi jätteeksi onkin perustunut lähinnä tuohon ominaisuuteen.

Kaatopaikalle sijoitettavista jätteistä tulee suuri osa Kuusakoski Oy:n Heinolan tehtailta. Sen ympäristöluvassa Nro YSO/49/2006 (31.3.2006) todetaan lupamääräyksessä Q1 syntyvien jätteiden luokittelusta, että ne voidaan luokitella joko tavanomaiseksi tai ongelmajätteiksi (vaaralliseksi jätteeksi) niiden sisältämien vaarallisten aineiden perusteella.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että Rajavuoren kaatopaikan ja jätteiden käsittelylaitoksen ympäristöluvan tarkistamiseen ja luvan muutokseen liittyvissä lupapäätöksissä jätteiden luokitteluun liittyvät ratkaisut tehdään päätösten kokonaisharkinnan yhteydessä osana päätösratkaisua ja tarpeen mukaan niistä määrätään lupamääräyksissä. Vaarallisten jätteiden luokittelu liittyy tässä tapauksessa läheisesti jätteiden käsittelytekniikkaan ja jätejakeiden tarkkailuun ja niihin liittyviin lupamääräyksiin. Ympäristöluvissa on tarvittaessa mm. varmistettava, että käsittelyprosessi tuottaa riittävän tasalaatuista luokittelun mukaista jätettä riippumatta raaka-aineen vaihteluista tai tuotantotekniikan häiriöistä. Kun suunniteltu jätteenkäsittelylaitteisto on vielä rakentamaton ja sitä koskevaa ympäristölupahakemusta ei ole tehty siinä laajuudessa ja sellaisin hakemustiedoin, kuin mitä ympäristönsuojelulaki ja -asetus edellyttävät, ei päätös luvan muuttamisesta ole annettavissa.

Ympäristöluparatkaisussa tehtävä vaarallisen jätteen luokitteluratkaisu niin kuin muukin päätös tehdään toistaiseksi voimassaolevana ja asia ratkaistaan sen hetkisen lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaan. Rajavuoren laitoksella käsiteltäviin jätteisiin liittyvät ympäristöluvut eivät rajoita niissä todettuun jäteluokitukseen tehtäviä tarpeellisia muutoksia. Kuusakoski Oy:n Heinolan tehtaiden ympäristöluvan perusteella on Hämeen ELY-keskus 26.6.2012 soveltaen osittain laitoksen ympäristölupaa YSO/49/2006 päättänyt esim. kumi- ja muovijätteen luokittelusta tavanomaiseksi jätteeksi luokittelunumerolla 19 12 12. Kyseisen kaltaiset luokittelumuutokset sisään otettavissa jätteissä on otettava huomioon myös Rajavuoren ympäristöluvan lupamääräysten tarkistamisasiassa, kun tarkistamishakemus ja siihen liittyvä kokonaisuus tulee kaikilta osin ratkaistavaksi. Ely-keskukset yleisinä jätelain 24 §:n mukaisina valvontaviranomaisina voivat antaa myös ohjeita ja lausuntoja yksittäisten jätteiden luokittelusta ja jäteluettelon soveltamisesta niihin.

VASTAUS LAUSUNNOISSA JA MUISTUTUKSISSA ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN

Lausunnossa esille tuodut vaatimukset on otettu huomioon päätöksestä ilmenevällä tavalla.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (86/2000)

Ympäristönsuojeluasetus (169/2000)

Jätelaki (646/2012) 5–7§, 137 § 2 momentti

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 3 ja 4 §

Valtioneuvoston asetus aluehallintoviraston maksuista vuosina 2012 ja 2013 (1572/2011)

Valtioneuvoston asetus aluehallintoviraston maksuista vuosina 2014 ja 2015 (1092/2013)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 2 000 euroa. Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Käsittelymaksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) perusteella valtion maksuperustelain (150/1992) perusteella annetun valtioneuvoston asetuksen (1092/2013) aluehallinnon maksuista vuosina 2014 ja 2015 mukaisesti. Asetuksen 8 §:n 2 momentin mukaan suoritteesta, jota koskeva asia on tullut vireille ennen tämän asetuksen voimaantuloa, peritään maksu asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Asian käsittelystä perittävän maksun suuruus määräytyy ympäristöministeriön asetuksen (1572/2011) aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2012 ja 2013 mukaisesti. Asetuksen maksutaulukon mukaan muun ympäristölupa-asian käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus on 50 euroa/h. Tämän päätöksen valmisteluun on käytetty 40 h.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Hakija
Asianajotoimisto Hammarström Puhakka Partners Oy, Bulevardi 1 A,
00100 HELSINKI

Jäljennös päätöksestä

Heinolan kaupunki
Heinolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Heinolan kaupungin terveydensuojeluviranomainen
Hämeen ELY-keskus (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)
Uudenmaan ELY-keskus
VTT, Espoo

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen ilmoitustaululla sekä kuulutetaan Heinolan kaupungin virallisella ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite

Valitusosoitus

Harri Majander

Kari Ratilainen

Asian käsittelyyn ovat osallistuneet ympäristöneuvos Harri Majander ja ympäristöylitarkastaja Kari Ratilainen. Asian on esitellyt Kari Ratilainen.
KR

VALITUSOSOITUS

- Valitusviranomainen** Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
- Valitusaika** Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **31.3.2014**.
- Valitusoikeus** Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.
- Valituksen sisältö** Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- päätös, johon haetaan muutosta
 - valittajan nimi ja kotikunta
 - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
 - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
 - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
 - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)
- Valituksen liitteet** Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
 - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
- Valituksen toimittaminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle**
- Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.** Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteissa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.
- Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot**
käyntiosoite:	Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 110, 00521 Helsinki
puhelin:	(vaihde) 029 501 6000
fax:	09 6150 0533
sähköposti:	ymparistoluvat.etela@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15
- Oikeudenkäyntimaksu** Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.